

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה"צ רב' שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

צירוף למנין

כשכל אחד מתפלל לדו צביתו על המרפסת, וכל המרפסות סמוכות אהדדי באופן שמקצתם רואים אלו את אלו, יש שראו לומר שמנטרפים לעשרה לומר דברים שבקדושה, וחזרת הש"ך, ע"פ דברי המשנ"צ (סי' נ"ה ס"ק נ"ז) שהסיק שבמקום הדחק אפשר שיש להקל. לשונו צס"ק זה לקוחה מהשע"ת צס"ק ט"ו צסס החיד"א, וסיוס לשונו שס, שלא יתבטלו ארבעים יום מלומר קדיש וקדושה.

אכן קולא זו קשה מאוד, דהכל מיוסד על הדין המופיע במשנה ברכות (ג.) לענין זימון, ובתשו' הרשב"א נסתפק בזה אם הדין של מקצתם רואים אלו את אלו שייך אף לדצשצ"ק. (עי' שעה"צ להמשנ"צ לסי' נ"ה אות נ"ג). ומפשטות כל הגמ' משמע שלדצשצ"ק צענין שיהו כל העשרה בחדר אחד. והקולא לענין זימון צעשרה הוא מפני שזימון צסס אין לו דין דצשצ"ק (עי' ס' ארץ הצבי עמ' צ"ח).

ועי' משנ"צ (לסי' קצ"ה צבה"ל ד"ה שתי חצורות) שהציא שהרשב"א חולק על הרשב"א אפילו לענין צירוף לעשרה לצרהמ"ז. ועיי"ש עוד צבה"ל, דלדעת הרשב"א והגר"א, לא מהני תנאי זה (דמקצתם רואים אלו את אלו) אפילו להצטרף לשלשה [אם אין שם שלשה בחדר אחד] אלא רק לענין שאם יש שם שלשה בחדר זה, שהמזכיר יכול להוציא את האחרים בצרכות שלו, [דצדריך כלל קיי"ל כהירושלמי (שהוצא צר"ן על הרי"ף סוף מס' ר"ה), דאין אומרים שומע כעונה בצרהמ"ז, ורק כשיש מזומן אפשר להוציא, עמש"כ בזה צס"ק ארץ הצבי עמ' ל"ה]. והסיק שמה הצבה"ל שיותר מסתברא כדצריהם. ודברי הצבה"ל כאן (צס"ק קצ"ה) נראים כעומדים בצמירה להכרעת המשנ"צ (צצס"ק נ"ה) שהצבאו לעיל. וצנו של הח"ח כתב בתולדות חייו (שנדפס בג' כרכי כל כתבי הח"ח), שהחלקים השונים של המשנ"צ נכתבו ע"י כמה ת"ח שונים, ולפעמים יש סתירות בהכרעות.

והרצה פעמים כשעושים מנין צבית האצל [כשהשנים כתיקונם] והחדרים שמה לא כ"כ גדולים, ויש שמנה מתפללים בחדר אחד ושצעה בחדר השני, וסומכים על כך שרואים אלו את אלו, וע"פ פשוטו אין זה נכון.

וכן כשיש עשרה אנשים צציהכנ"ס, וחמשה מהם נמצאים צעו"ג, והמחילה המצדלת צין גברים לנשים מחוצרת לקרקע, ג"כ חשיצי כשני חדרים, ואינם מנטרפים לעשרה.

לענין להחשב כמקרא מגילה צעשרה, שלכתחילה מחמירים לדעת רבי אסי (ריש מס' מגילה), יש מקום לומר שהיות ואין זה מדין דצשצ"ק (שמנריכים עשרה) אלא מטעם פרסומי ניסא, והרי סוכ"ס יש שם עשרה ששומעים, י"ל דצהכי סגי. וכמו שיש דיעה (הוצאה צרמ"א להל' פורים) שנשים ג"כ מנטרפות לעשרה דפרסומי ניסא. [והשוה צבה"ל לסי' נ"ה ס"ק צ שהציא מפרמ"ג שיש מקום לחלק צין מגילה לדצשצ"ק לענין צירוף מנודה]. ואפילו נניח כדעת הסוצרים שאף למקרא

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה צבי שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

טומאה צרה"ר (שתלוי בזה שיש שמה שלשים צנ"א הסמוכים זל"ז, כמבואר בגמ' נויר ר"פ שני נזירים) נמי אין הנשים מנטרפות [עמש"כ בס' ארץ הצבי עמ' צ"ז], דההלכה הקפידה ביותר על זניעות הנשים שלא יהיו צפרהסיה אלא תמיד בצנעה, אבל אם יש שם עשרה בשני חדרים השומעים י"ל דלא בעינן צירוף, ושפיר סגי בזה לפרסומי ניסא.
ומן הנכון למנוע מלעשות מניינים בשטח הפתוח שלפני הצתים או מאחוריהם כי אינו נכון להיכנס לספק ספיקא של ספק סכנה בכדי להתפלל ציצור.

Ten men who are standing on different porches cannot be joined together in order to constitute a minyan even though they can all see each other. In order to constitute a minyan for Devarim She'bekedusah (like Kaddish and Kedushah), the ten men must all be standing in the same room. (It should be noted that in smaller spaces, such as a shiva house, care should be taken to make sure that ten men are davening together in the same room. If less than ten are davening in one room and less than ten in an adjacent room, even though they can clearly see one another, this would not constitute a minyan. In order to create a minyan there must be ten participants davening in the same room.)

It should certainly be discouraged for people to make a minyan outside on the lawn even if they maintain the minimum distance recommended by the health department. One should not place himself even into a situation of a doubtful sakanah in order to daven with a minyan.

צבי שכטר
ה' ניסן תש"פ

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה"צ רב' שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

קריאת שיר השירים בחוה"מ פסח

נראה פשוט שהמנהג רק הונהג בציבור. דהנה מקשים העולם, מ"ט רק חיישינן שמא יעזירנו ד' אמות צרה"ר בקריאת מגילת אסתר בשבת, ולא בקריאת התורה וההפטרות בכל שבת והמגילות בשבת חוה"מ סוכות ופסח. וידוע בשם הגר"א, דלשון הגמ' היא - הכל חייבים במקרא המגילה ואין הכל בקיאים וכו', דדוקא במקום שיש חובת היחיד חיישינן, אבל בקרה"ת והפטרות ושאר המגילות שהן רק חובת הציבור, לא חיישינן, דכל אחד יזכיר לחצרו ששבת היום ולא יצואו לחלל את השבת מחמת שכחה.

אכן דבר פשוט הוא שאין צוה איסור, ורשאי היחיד לקרוא את המגילה. אלא שכידוע רצינו ז"ל היה רגיל לומר, שאע"פ שיש טעמים מצויינים לאיזה מנהג, כל שאין צו קיום, דינו כמנהג שטות, ולא מחוייבים לנהוג בו. [ענין מנהג שטות מקורו בתוס' צ"ב (ג). ובתשו' ר"ת שכתב שאותיות מנה"ג הן אותיות גהנ"ס]. וענין זה כנראה קיבל מאביו הגרמ"ס ז"ל [עי' חוברת חקירה כרך כ"ה]. ורצינו היה אומר שדבר זה - להנהיג צדקות שאין בהם שום קיום, לקוח הוא מהנצרות, שהיא מלאה צדקות. עמ"ש"כ צוה צב"פ נפש הרב (עמ' כ"ד) ובהקדמה לס' מפניני הרב. [והשוה מש"כ לענין קריה"ת בלי מנין].

ובקשר למה שכתבנו בענין קריה"ת (עש"ק פ' ויקרא ב' ניסן תש"פ) נראה להוסיף, דלא דמי למה שתיקן ריב"ז ליטול לולב כל שבעה זכר למקדש, דהמקדש יהיה בחורבנו זמן ארוך, וקרא כתיב ציון היא דורש אין לה, מכלל דבעיא דרישה (סוכה מא.). וכן היה ס"ד ליקח פרי אחר (פריש או רמון) כשאין אתרוגים בנמצא [לולב טעמא דדילמא נפיק מיניה חורבא], כי היכא דלא תשתכח תורת אתרוג (גמ' סוכה לא. לא. :), ששנה זו לא יטלו ד' מיינים, ומצויה זו רק נוהגת בחג הסוכות, אבל מצות קרה"ת נוהגת בכל שבוע, והדבר השולט כעת רק יהיה על שבעות - מספר, ואין כאן חשש של שלא תשתכח וכו'.

The custom to read Shir HaShirim on Pesach was clearly instituted only for a tzibur. It is for this reason that Chazal did not forbid reading Shir Hashirim and Koheles on Shabbos Chol HaMoed Sukkos and Shabbos Chol Hamoed Pesach. Since each individual is not obligated to read Shir Hashirim and Koheles on their own we are not concerned that one person might inadvertently carry a Megilla with them in a public domain, for others will remind him that it is forbidden to carry on Shabbos. However, when Purim falls out on Shabbos, Chazal did forbid reading Megillas Esther because reading Megillas Esther on Purim is indeed an individual obligation, and therefore we are concerned that one person might make a mistake and carry a Megilla where it is prohibited. Chazal did not extend this decree to the other Megillos because the custom to read them is fundamentally different as they are communal practices and not individual obligations.

Nonetheless, there is nothing prohibited about reading Shir HaShirim on Pesach without a tzibur. However, Rav Soloveitchik often spoke about the distinction between bonafide minhagim and "ceremonies." One should be conscious of the fact that such a reading would not constitute a fulfillment of the actual minhag.

רבי שכטר
ה' ניסן תש"פ

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה צבי שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

מקלחת לאחר טבילת נשים

דבר זה שאל האור זרוע (נדה סי' של"ח ושו"ת אור זרוע ח"א סי' תשנ"ה אות ג') מהתוס' רי"ד (עי' שו"ת הרי"ד סי' ע"ג) אם האשה מותרת להתקלח לאחר שטבלה במקוה, דמרש"י (פ"ק דשבת יג:) משמע שמדרבנן זה מצטל למפרע את טבילתה, ואולי י"ל שאף חוזרת להיות אסורה לבעלה. ואע"פ שהשיב שאין בחומרא זו טעם, החליט האור זרוע להמשיך בחומרת בעלי התוס' בזה, וכן הוצא ברמ"א ליו"ד (סוס"י ר"א). ואף שיש סוברים שהחומרא רק שייכת באופן שתתקלח באותו הצנין שבו המקוה, אבל כשחוזרת לביתה שוב אין מקום להחמיר. אכן מתשו' האגר"מ (יו"ד ח"ב סי' צ"ו) לא משמע כן, והוא ז"ל החמיר שלא תתקלח עד הערב שמש הבא (ועי' מש"כ בזה בס' גינת אגוז סי' כ"א). אכן נראה דכל זה באמת רק חומרא הוא, דמעיקר הדין בודאי נדק התוס' רי"ד כמבואר שם באגר"מ, ובשעת הסכנה כמלכנו הנוכחי, מן הנכון לוותר על חומרא זו, ולהצריך שיתקלחו תיכף ומיד כשיחזרו לביתם מפני הסכנה. ועי"ש עוד באגר"מ שאשה איסטניסית שלא תוכל לסבול שלא להתרחץ יום שלם ג"כ יש להקל. ולפי"ד בודאי קלו"ח הוא שצניד"ד מן ההכרח להקל.

The Rema records the position of the Ohr Zarua in the name of the Ba'alei HaTosfos that a woman should not take a shower soon after using the Mikvah, since this would undermine her original immersion. While some poskim claim that this ruling is only applicable to showers that take place in the mikvah facility itself, Rav Moshe Feinstein z"l asserts that she may not shower at all until the following evening. Nonetheless, it seems that the position of the Ohr Zarua is only a stringency (chumrah) and therefore in light of the current situation involving the Coronavirus it is advisable to forgo this stringency, and require that each woman shower immediately upon returning home from the mikvah.

צבי שכטר
ה' ניסן תש"פ